

## הרואה פרק תשיעי ברכות

**מא.**

עין משפט  
נר מצוה

**עא** א מ״י פכ״א מהל' אסורי ביאה הל' כב סמג לאוין קבו טוש״ע א״ה סי' כא סעיף א:

**עב** ב מ״י פ״ו מהלכות תפלה הל' א סמג עשין יט טוש״ע א״ח סי' ז סעיף ח:

## מוסף רע"י

[illegible]

## רבינו חננאל

פירוש דבנחא ובטשא  
נישע ובעטשא. וקורם  
לפרעוועט. פירוש, מבבל  
אלא נאכהא נאכעמאל אלע בני  
אדם שטאמט רימה אל תל  
היקום אשר (עשה) גזר.  
שני פרעווען ווי ונסקור  
ונתפרדו וסגן כבשר מבוקם  
פרעווען בשלמא למי  
פרעווען היינו דכתיב איסור  
כשר תחיתנה דבשר כבש  
מבוקם. הפרעווען. אלא  
למאן דאמר נוב אמאי צריך  
לשר. ושני למקום חתך.  
לכלומר מקום החתיכה  
מבוקם. ודא הוצרך בשר חי  
לחיות. ויביאה אל  
האדם. מלמד שעשה  
הקביה שושבינה לאדם  
האשקן. מיאנן למדה  
חיה דרר אשר עוששה

**הכל לעוצה.** אילו היה נר דלוק היה הגיגים רואה אותי ואילו היה החמור נוער או המרגנול קורא היה הגיגים זא וסובה אותי: והא קחוני **דמוקא.** שמוקת: איו **לי מיוצרי.** אם אלך אחר יצרי. ואם לא אלך אחריו איו לי מיוצרי המייגעני צהרורים: דו **פרלופין.** שני פרלופין צראו מחלה אחד מלפניו ואחד מאחוריו ואלחו לשנים ועשה מן האחד חוה: **אחור וקדם לרשני.** לשון צורה דהיינו שני פרלופין: **זכר ונקבה צראם.** משמע מתחלת צרייתם תרי הוו: היינו **דכסיב ויבן.** שהיה צריך צנין: **מאי ויבן.** והלא כבר נבנה: **כדי לקבל אם**

וְבֹרַךְ הָעוֹבֵר אַחֲרָי אֲשֶׁה בְּנֵהר אֵין  
 לֹא חֶלֶק לְעוֹדוֹ"ב. מִי אֵם רִגְלִי  
 בְּצֶנֶךְ לְפִי שִׂיבָה לִי לִי נֶאֱדָר וְסוֹפוֹ  
 וְיִזְרַח לְגִיטָה: אֵלֶּיךָ מֵעַתָּה גְּבִי  
 אֵלֶּקְנָה דְּכַתִּיב וְיֵלֶךְ אֵלֶּקְנָה אַחֲרָי  
 אֲשֶׁתּוֹ וְגו'. שְׂבוּת הוּא שֶׁאֵין פְּסוּק  
 זֶה בְּכָל הַמִּקְרָא וּלְ"ג לִיהֵט:  
 רְבִי

נחמן בר יצחק אלא מעתה  
הא קא חזינן דמזוקא ונשכא  
בן פזי אוי לי מיוצרי ואוי  
מר ר' ירמיה בן אלעזר דו  
אחור וקדם צרתני: <sup>4</sup>ויבן  
צרצוף וחד אמר זנב בשלמא  
צרתני אלא למאן דאמר זנב  
אמי אחור למעשה בראשית  
דלא אברי עד מעלי שבתא  
פורענות דנחש והתניא <sup>5</sup>רבי  
ליין מן הקטן בגדולה מתחילין  
אל אלעזר ואל איתמר בניו  
בתחלה נתקלל נחש ולבסוף  
דמבול דכתיב <sup>6</sup>וימח את כל  
הבריאש אדם והדר בהמה  
צור בשני יודי"ן אלא למאן  
שמעון בן פזי אוי לי מיוצרי  
דכתיב <sup>7</sup>זכר ונקבה בראם  
בדר' אבהו דרבי אבהו <sup>8</sup>רמי  
להים עשה את האדם הא  
לא נברא אלא אחד בשלמא  
נחתנה אלא למאן דאמר זנב  
רב זביד ואיתימא רב נחמן  
מא למ"ד זנב היינו דכתיב  
<sup>9</sup>ספא <sup>10</sup>דרש ר"ש בן מנסיא  
הקב"ה לחוה והביאה לאדם  
תא דבר אחר ויבן אמר רב  
הקב"ה לחוה כבנין אוצר  
לקבל את הפירות אף אשה  
ר' ירמיה בן אלעזר מלמד  
גדול עם קטן שושבינות  
יצחק מסתברא דגברא סגי  
הוי"ו מלכותו יגדלו וכל

הכל לטובה: ואמר רב הונא אמר רב משום ר' מאיר לעולם יהיו דבריו של אדם מועטין לפני הקב"ה שנאמר ואל תבהל על פך ולכך אל ימהר להוציא דבר לפני האלהים כי האלהים בשמים ואתה על הארץ על כן יהיו דבריך מעטים: דרש רב נחמן בר רב חסדא מאי דכתיב וייצר ה' אלהים את האדם בשני יודין<sup>2</sup> שני יצרים ברא הקב"ה

אחד יצר טוב ואחד יצר רע מתקין לה' אלהים  
בהמה דלא כתיב בה וייצר לית לה יצרא  
ובעמא אלא כדר"ש בן פוי דאמר <sup>6</sup>ר' שמעון  
לי מיצרי אי נמי כדר' ירמיה בן אלעזר  
פרצופין ברא הקב"ה באדם הראשון שנא  
ה' אלהים את הצלע <sup>7</sup>רבי ושמואל חד אמר  
למאן דאמר פרצוף היינו דכתיב אחור וקדר  
מאי אחור וקדר צרתני כדרכי אמי דאמר  
וקדם לפורענות בשלמא אחור למעשה בראי  
אלא וקדם לפורענות פורענות דמאי אילימא  
אומר בגדולה מתחילין מן הגדול ובקללה מתחילין  
מן הגדול דכתיב <sup>8</sup>וידבר משה אל אהרן  
הנותרים קחו וגו' בקללה מתחילין מן הקטן  
נתקללה חוה ולבסוף נתקלל אדם אלא פורע  
היקום אשר על פני האדמה מאדם ועד בהמה  
בשלמא למאן דאמר פרצוף היינו דכתיב  
דאמר זנב מאי וייצר כדר"ש בן פוי דאמר  
אוי לי מיצרי בשלמא למאן דאמר פרצוף  
אלא למאן דאמר זנב מאי זכר ונקבה בראא  
כתיב זכר ונקבה בראם וכתביב <sup>9</sup>כי בצלם  
כיצד בתחלה עלה במחשבה לבראת ב' ולבסוף  
למאן דאמר פרצוף היינו דכתיב <sup>10</sup>ויסגור  
מאי ויסגור בשר תחתנה א"ר ירמיה ואיתיה  
בר יצחק לאו נצרכה אלא למקום חתך ב' ויבן  
אלא למ"ד פרצוף מאי ויבן לכדר"ש בן  
מאי דכתיב ויבן ה' את הצלע מלמד שקלע  
הראשון שכן בכרכי הים קורין לקליעתא ב' <sup>11</sup>  
חסדא ואמרי לה כמתניתא תנא מלמד ששם

ה כדי לקבל את הולד ויביאה אל האדם הראשון מכאן למדה תורה דרך ארץ שיופ ה' מינייהו סג' ברישא אמר רב נחמן נאחורי אשה בדרך ואפ' אשתו נודמנה לו חלק לעולם הבא <sup>(2)</sup> תנו רבנן המרצה מעות ס טובים כמשה רבינו לא ינקה מדינה של גא"ר נחמן מנח עם הארץ היה דכתיב <sup>11</sup> וילך גבי אלקנה דכתיב וילך אלקנה אחרי אשתו לא אחרי דבריה ואחרי עצתה הכא נמי אחר הארץ היה אפ' כי רב נמי לא קרא שנאמר <sup>13</sup> ולא לפני האיש א"ר יוחנן אחורי ארי ולא אחריי בהכ"נ בשעה שהצבור מתפללין ולא אמרן נא פתחא אחרינא ואי איכא פתחא אחרינא ת לן בה ולא אמרן אלא דלא מנח תפילין אמרין בין שני מפתחי הלב שנא' <sup>14</sup> זכובי מות יבאוי לפתח חטאת רובץ ת"ר שתי כליות יש בו ביה לימינו ורעה לשמאלו דכתיב <sup>16</sup> לב חכם לשון מחתך פה גומר ושט מכנים ומוציא

**הפירות.** שאם יהיה קצר מלמטה ורחב מלמעלה תהא התבואה דוחפת את הכתלים מלמעלה לכאן ולכאן שהמשא מכביד עליהם: **ששצין.** משתדל בחופתו וציוויו: **ולמד\* פראו.** ומתחלתו היה מאל זכר ונקבה **מאל אחר:** הי מנייחו **פגי ברשא.** איזהו פראוף היה מהלך לפניו: **אפי\* היא אשפו.** גנאי הדבר: **גודמנה** לו על הגשר. אשת איש והיא לפניו:

ויִלְקָחָהּ לְזֵדִידִין. עַד שֶׁיִּצְבּוֹר לָפָנֶיהָ  
 אַחֲרֵי אִשָּׁה בְּנֵה. אַחֲרַי אִשָּׁה אִשָּׁה  
 מִגְבָּהָת בְּגִדֶיהָ מִפְּנֵי הַמַּיִם וְהָ  
 מִסְּתַכֵּל בָּהּ: יָד לֹא יִקָּח רַע.  
 אֶפְיֻלָּה כְּמִשֶּׁה שֶׁקָּבַל תּוֹרָה  
 מִימֵינוּ שֶׁל הַקְבָּ"ה לֹא יִקָּח רַע וְקָרָא  
 בְּאִשָּׁה מִשְׁתַּעִי: עַם הָאָרֶץ. לֹא שֶׁמֶשׁ  
 תִּלְמִידֵי הַמַּיִם שֶׁלֹּא לַמַּד מִשֶּׁהָ וּ  
 שְׂנִינֵי לֹא יִהְיֶה אִדָּם אַחֲרֵי אִשָּׁה  
 וְאֶפְיֻלָּה הִיא אִשְׁתּוֹ: וְלִמְאִי דְקָאֲמַר רַב  
 נַחֲמָן. שֶׁהָרָב אַחֲרֵיהָ מִמֶּשׁ אֵל בֵּית  
 אֶפְיֻלָּה צִי רַב עִם חֲמִיּוֹתָיו שֶׁל צִין  
 רַבָּן נָמִי לֹא קָרָא: בְּשֵׁם שֶׁצָּבֹר  
 מִסְּתַלְלִים. דְּכִיּוֹן שְׂאִינוּ נִכְנָס נִרְאֶה  
 כְּפוֹרֵק עוֹל וּמִצְוָה צִית הַכֶּסֶת: וְאִי  
 דְּרִי מִידֵי. אִין כֵּאֵן גִּנְאִי דְּמוֹכַח  
 מִיִּלְתָּה דְּהֶאֱרִי לֹא נִכְנָס מִפְּנֵי הַמַּיִם:  
 וְאִי יִרְאֶה דְּהֶאֱרִי אַחֲרֵיהָ. אִין כֵּאֵן  
 צִוִּי דְּמֶאֱן דְּחִי סָבַר בְּפִתְחָא  
 אַחֲרֵיהָ לֵיעוֹל: יִצֵּעַ. לִשּׁוֹן אֲצַעֲבוֹת.  
 כָּל מִשְׁקָה מִסְרִית מַעֲלָה רְחִימָה  
 וְאֲצַעֲבוֹת: חֲטָאָה. לִשּׁוֹן חֲטָא  
 דְּרִישׁ לִיָּה: כְּלוּתָּה יוֹעוֹלָת. אֵת הַלֵּב  
 עֲשֵׂה אֵן: וְהִלֵּב מִצֵּן. מַה יֵּשׁ לוֹ  
 לַעֲשׂוֹת אֵן: וְשֹׁמֵר לַעֲשׂוֹת הַדְּלוֹת  
 לֹא. וּמִנִּין שֶׁהַכְּלוּת יוֹעוֹלָת שְׁנֵאֲמַר  
 (תְּהִלָּם טו) אֲצַבֵּךְ אֵת ה' אֲשֶׁר יַעֲשֶׂנִי  
 אֶף לִילוֹת יִקְרוּנִי כְּלוּתִי. וּמִנִּין שֶׁהַלֵּב  
 מִצֵּן שְׁנֵאֲמַר (יִשְׁעִיָּה ו) וּלְצִבּוֹן יִצֵּן:  
 לִשּׁוֹן מַחֲסָךְ. הַדְּבֹר לְהוֹאִיל מִפְּנֵי:  
 וְהִפָּה. הֵם הַשְּׁפָתִים גּוֹמֵר וּמוֹוִילָו:  
 שְׁאֲרָה

קצרה מלמעלה ורחבה מל  
שנעשה הקב"ה שושבין לא  
ואל ידע לו ולמאן דאמר פ  
ברישא דתניא "לא יהלך אז  
העובר אחורי אשה בנהר אי  
בה אפילו יש בידו תורה ומע  
רע לא ינקה מדינה של גיהנו  
רב נחמן בר יצחק אלא מער  
אחריה הכי נמי אחריה ממש  
ולמאי דקאמר רב נחמן מנו  
על הגמלים ותלכנה אחרי הא  
עכו"ם אחורי עכו"ם" <sup>ס</sup> ולא א  
לית לן בה ולא אמרן אלא ד  
רכיב חמרא אבל רכיב חמרא  
רב יצר הרע דומה לזכוב ויו  
כמין חטה הוא דומה שנאמר  
יועצתו לרעה ומסתברא דש  
רבנן <sup>ס</sup> כליות יועצות לב מב

## מסורת הש"ס

[illegible]

## תורה אור השל

- [illegible]

משלי יא כא  
11. וְיִקֶּם וְיִלְךְ מִנוֹחַ אַחֲרֵי  
אִשְׁתּוֹ וְיָבֵא אֶל הָאִישׁ  
וְיֹאמַר לוֹ אֲתָה הָאִישׁ  
אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵל הָאִשָּׁה  
וְיֹאמַר אָנֹכִי שׁוֹפְטִים יג יא  
12. וְתֹאמַר אִם הִנֵּנִי הִי  
וְהִי נִפְשָׁךְ אִם אֶעֱזָבְךָ וְיִקֶּם  
וְיִלְךְ אַחֲרֶיהָ:

מלכים ב ד י  
 13. וַתֵּקֶם רָבֶקָה וַיַּגְדִּילָהּ  
 וַתִּרְבֶּכֶּנָּה אֶת הַגְּמָלִים  
 וַתִּלְמְנָה אֹחֶיךָ אֵלֶּיךָ  
 וַתִּקְבְּרֵם אֶת רָבֶקָה וְלֹאִי  
 בְּרִאשִׁית כֹּד סָא  
 14. וּבְיָמֵי מוֹת יִבְעִי  
 שָׁמָּה יִקָּר מַקְבְּרָהּ  
 מִכְבּוֹד סְכֻלֹת מַעֲטִי  
 קְהֵלָא ר  
 15. הֲלוֹא אַם חֲתִיב שְׂתָא  
 וְאַם לֹא חֲתִיב לִפְתָּח  
 רִבְצָן וְאִלְךָ  
 תַּחֲשׁוּקָא וְאַתָּה תַּחֲשֵׁל בִּי  
 בְּרִאשִׁית כֹּד ז  
 16. לֵב חֶכֶם לִימִנִי וְלֵב  
 סָכִיל לְשִׁמְלוֹ: קְהֵלָא ב

[illegible]